

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 17. februar 2021 blev i sag nr. 95875:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Thisted Forsikring A/S
Thyparken 16
7700 Thisted

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har ulykkesforsikring. I brev af 2/10 2020 til nævnet har klagerens advokat bl.a. anført:

"Undertegnede klager på vegne af [klageren] over, at forsikringsselskabet Thisted Forsikring har afvist at betale yderligere godtgørelse for 2 % i varigt mén i forbindelse med en anmeldt ulykkeskade, som skete den 3. juli 2016, hvor min klient kom personligt til skade.

Selskabet har afvist yderligere udbetaling på 2 % i varigt mén med henvisning til, at skaden er undtaget for dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1 om 'Sygdomme, forudbestående invaliditet, overbelastning m.m.', jf. medsendte bilag:

...

Thisted Forsikring har i sit brev af 5. maj 2018 vurderet klagers varige mén til 8 %. Selskabet henviser til, at det varige mén ikke kan vurderes til 10 %, idet der skal fratrækkes skønsmæssigt 2 % på grund af 'noget degenerativt', jf. Thisted Forsikrings brev af 5. maj 2018.

Thisted Forsikring begrundet sin afvisning med, at det er selskabets lægekonsulents opfattelse, at alle gener ikke kan henføres til ulykken den 3. juli 2016, idet der samtidig er konstateret degenerative forandringer, som også medfører gener, jf. Thisted Forsikrings brev af 5. juni 2018.

Undertegnede har på vegne af klager gjort gældende, at der ikke erstatningsretligt er belæg for at foretage fradrag på grund af degenerative forandringer, jf. breve til Thisted Forsikring af 22. maj 2018 samt af 8. juni 2018.

Thisted Forsikring henviser i sit brev af 8. juli 2020 til speciallægeerklæringens henvisning til slidgigt. Det er korrekt, at overlæge ... konkluderer, at der er konstateret slidgigt i nakkehvirvler. Dog

udtaler overlæge ... sig ikke om omfanget af de degenerative forandringer samt om disse var til stede forinden ulykken den 3. juli 2016.

Sagen blev i henhold til EAL forelagt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, der i sin udtalelse af 6. maj 2020 vurderede klagers varige mén til 10 %. Af lægekonsulent ... notat af 12. januar 2019 fremgår det, at alle som er ... år har sådanne degenerative forandringer i mere eller mindre grad. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurderer således, at der ikke skal ske fradrag som følge af degenerative forandringer, idet der ingen anledning er hertil, jf. også brev af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 17. september 2020.

Thisted Forsikring oplyste i sit brev af 5. maj 2018, at selskabet som oftest følger Arbejdsmarkedets

Erhvervssikrings afgørelser umiddelbart. Det følger da også af forsikringsbetingelsernes pkt. 6.2, at méngraden fastsættes i overensstemmelse med Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings méntabel. Det er derfor det klare udgangspunkt, at Thisted Forsikring skal betale erstatning i overensstemmelse med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurdering af 6. maj 2020. Det er således Thisted Forsikring, der har bevisbyrden for, at skaden helt eller delvist er undtaget for dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1. Dette betyder, at det er Thisted Forsikring, der har bevisbyrden for, at den af Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fastsatte méngrad på 10 % helt eller delvist skyldes sygdom, herunder degenerative forandringer, jf. brev til Thisted Forsikring af 25. juni 2020.

Imidlertid oplyser Thisted Forsikring efter anmodning om udbetaling af yderligere 2 % i varigt mén, jf. brev til Thisted Forsikring af 29. maj 2020, at selskabet ikke er enig i Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings vurdering af 6. maj 2020, idet det er selskabets opfattelse, at skaden er undtaget for dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1. om 'Sygdomme, forudbestående invaliditet, overbelastning m.m.', jf. Thisted Forsikrings brev af 22. juni 2020.

Hertil skal jeg venligst bemærke, at klager ikke forud for ulykken har klaget over smerter i nakken, jf. lægejournal fra egen læge. Klager over nakkesmerter fremgår således først af de lægelige akter ved lægevagtepiikrisen af 3. juli 2016. Endvidere skal det bemærkes, at den MR-scanning, som Thisted Forsikring henviser til i sit brev af 8. juli 2020 er foretaget i 2017 - altså efter ulykken, jf. statusattest af 28. juni 2017.

Det bør i den forbindelse påpeges, at det følger af den juridiske litteratur, at 'sygdom skal have optrådt ikke blot som en samvirkende årsag til en skade, men som hovedårsagen til skaden. Kun såfremt sygdommen har nået det stadium eller har en så alvorlig karakter, at der er stor sandsynlighed for, at den forsikrede ville have lidt den samme skade, selvom der ikke var sket noget ulykkestilfælde, tages der hensyn til sygdommen som årsagsfaktor', jf. Henning Jønsson & Lisbeth Kjærgaards 'Dansk forsikringsret', s. 262. Ligeledes følger det, at 'sygdom og udløsning af sygdomsanlæg er dækningsberettiget, såfremt ulykkestilfældet er hovedårsag til sygdommen', jf. Ivan Sørensens 'Den private Syge- og Ulykkesforsikring', s. 128. Det er derfor alene de degenerative forandringer, der har været symptomgivende inden ulykken, der kan foretages fradrag for.

Det er således min opfattelse, at der ikke kan tages hensyn til klagers degenerative forandringer som årsagsfaktor, idet de degenerative forandringer, som nævnt i speciallægeerklæringen, ikke har et omfang, der sandsynliggør, at de ville være blevet symptomgivende inden for kortere tid, hvis trafikulykken den 3. juli 2016 ikke var sket.

Undertegnede henviser i øvrigt til Nævnets kendelse af 6. juli 1998 i sag nr. 45.738, hvori Nævnet udtaler, at forsikringsbetingelserne i den pågældende sag må forstås således, at selskabet kan afslå at yde dækning i det omfang, følgerne efter et ulykkestilfælde beror på sygdom eller latente sygdomsanlæg, som den forsikrede allerede havde da ulykkestilfældet indtrådte. Nævnet henviser til de foreliggende erklæringer i sagen, hvoraf det blandt andet fremgår, at det ikke kan vurderes, hvornår klagers sygdom ville have været symptomgivende, såfremt uheldet ikke var sket.

På baggrund af det ovenfor anførte, er det min klare opfattelse, at Thisted Forsikring ikke har ført det fornødne bevis for, at der var degenerative forandringer, som ville blevet symptomgivende inden for kortere tid, hvis trafikulykken den 3. juli 2016 ikke var sket, der således kan begrunde et fradrag på 2 % i varigt mén.

Ankenævnet for Forsikring skal således lægge følgende til grund ved sin vurdering:

at klager ikke forud for ulykken har klaget over smerter i nakken

at overlæge ... i sin speciallægeerklæring ikke udtaler sig om omfanget af de generative forandringer samt om disse var til stede forinden ulykken den 3. juli 2016

at sygdom, herunder degenerative forandringer skal have optrådt ikke blot som en samvirkende årsag til en skade, men som hovedårsagen til skaden."

Selskabet har i brev af 23/10 2020 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Klager henvender sig til selskabet telefonisk d. 04.07.2016 angående et færdselsuheld sket d. 03.07.2016. Klager oplyser at han kører bilen og hans kone sidder ved siden af på passagersædet, da en bil kører op bag i dem. Klagers bil holder stille idet den bagfra kørende bilist rammer dem med anslåede 80 km/t. Klager oplyser selskabet, at både ham selv og konen efterfølgende har nakkesmerter.

Selskabet bekræfter umiddelbart efter endt telefonopkald, at uheldet er omfattet af ulykkesforsikringen. Selskabet samtykker endvidere til 5 behandlinger til både klager og konen hos en fysioterapeut.

Selskabet indhenter samtykkeerklæring fra klager d. 19.04.2017 og modtager d. 16.05.2017 journal fra lægen. Efter gennemgang af journalen, sender selskabet denne til vores lægekonsulent samme dag. Han vender tilbage til os d. 18.05.2017 og beder om at få lavet en funktionsattest, hvilket selskabet informerer klager om d. 19.05.2017.

Klager henvender sig d. 24.05.2017 og meddeler at han skal til en scanning d. 08.06.2017, hvorfor selskabet aftaler med ham, at vi venter med at få udfærdiget en funktionsattest indtil han har modtaget svar på scanningen.

Selskabet modtager d. 04.07.2017 en funktionsattest, der beskriver at klager har smerter i nakke samt udstrålende smerter i højre arm og hånd.

Selskabet sender d. 19.07.2017 funktionsattesten til vores lægekonsulent. Han beskriver at han ud fra MR-scanningen kan se, at der er påvist degenerative elementer og niveauer i halshvirvelsøjlen

uden sikre skadefølger. Han efterspørger en speciallægeerklæring, som ansvarsselskabet givetvis har fået indhentet.

Selskabet henvender sig til ansvarsselskabet med henblik på at indhente eventuel speciallægeerklæring d. 26.07.2017. De vender tilbage til selskabet med tilbud om at indhente speciallægeerklæring sammen idet de endnu ikke har fået indhentet en sådan.

Imidlertid bliver selskabet kontaktet af klagers advokat med anmodning om aktindsigt i sagen, hvorfor selskabet sender alle bilag umiddelbart efterfølgende.

Selskabet modtager d. 07.02.2018 speciallægeerklæringen fra ansvarsselskabet, som samtidigt meddeler, at klager til speciallægen har givet udtryk for, at hans bil er blevet repareret for 70.000 kr., hvilket er i misforhold til hvad selskabet har fået angivet i taksatorrapporten. I taksatorrapporten er skaden blevet opgjort til 19.019,00 kr., hvorfor selskabet henvender sig til klagers advokat med henblik på at få afklaret dette misforhold. Advokaten vender tilbage med svar fra klageren om, at han ikke erindrer at skulle have sagt dette til speciallægen. Selskabet vælger derfor at lægge omkostningerne til 19.019,00 kr. til grund for vurderingen.

Selskabet sender speciallægeerklæring samt de øvrige lægelige bilag til vores lægekonsulent d. 01.05.2018. Lægekonsulenten vurderer at klager er at bedømme efter B.1.1.3 og dermed til 10%, men idet der på både MR-scanningen og i speciallægeerklæringen er konstateret degenerative forandringer i nakke, vælger selskabet at fratrække skønsmæssigt 2%. Dette meddeler selskabet klager og klagers advokat d. 02.05.2018, hvortil klagers advokat vender tilbage den efterfølgende dag med påstand om at der ikke erstatningsretligt er belæg for at foretage fradrag på grund af degenerative forandringer.

Klagers advokat vender tilbage d. 29.05.2020 med Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vurdering, som har vurderet det varige men til 10%.

08.07.2020 fastholder vi vores vurdering fra d. 02.05.2018 og tilbyder klager 8% men.

Konklusion

Advokaten påstår i sin klage, at der ikke erstatningsretligt er belæg for at foretage fradrag på grund af degenerative forandringer.

Selskabet påstår at der ifølge ulykkesbetingelserne er hjemlet adgang til at foretage fradrag som følge af forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom. Til støtte for denne påstand anføres, statusattest fra egen læge, speciallægeerklæring, juridisk litteratur samt ankenævnspraksis.

Det fremgår af statusattesten udført af egen læge:

04.07.2017: Klager oplever smerter i nakken og hovedet samt utilpashed. Lægen noterer at der af MR-scanning er konstateret degenerative forandringer af niveau C5/C6. Smerten sidder i nakken og stråler op i baghovedet og giver tidvis svær hovedpine. Smerter stråler ligeledes ud i højre arm og gør højre hånd periodevist følelsesløs.

Det fremgår af speciallægeerklæringen:

07.02.2018: Speciallægen angiver at der er betydelig nedsat bevægelighed og smerteudløsning i yderstillinger. Meget øm og spændt i højre side. Palpationsømhed af højre nakkefeste. Lægen angiver følgende diagnoser, følger efter vridtraume af nakkehvirvler af piskesmældstype samt slidgigtsforandringer i nakkehvirvler. Lægen konkluderer at ulykken har været forenelig med piskesmældslæsion af nakkehvirvler. Han tilføjer, at den ved MR-scanningen påviste slidgigt i nakkehvirvlerne kan udgøre en disponerende faktor for nakkesmerter og for de udstrålende smerter til højre hånd. Han skønner at de tidligere nævnte småskader næppe har spiller nogen rolle for hans aktuelle tilstand. Afslutningsvist vurderer lægen, at klagers aktuelle tilstand må betragtes som en følge af ulykkestilfældet d. 03.07.2016, men at der er disponerende faktorer i form af degenerative forandringer.

Selskabets lægekonsulent udtaler at der ved MR-scanningen, hos egen læge og senere også hos speciallægen er påvist degenerative elementer og niveauer i halshvirvelssøjlen uden sikre skadefølger. Endvidere beskrives der alene lejlighedsvis smerter. Selskabet anerkender dog at klager bedømmes efter B.1.1.3. men at der som følge af de degenerative forandringer i samme område er anledning til at fratrække skønsmæssigt 2%.

Klagers advokat anfører at der ikke erstatningsretligt er belæg for at foretage fradrag på grund af degenerative forandringer, idet det afgørende for vurdering af méngraden er, om disse har været symptomgivende inden ulykken. Selskabet har meddelt klagers advokat, at vi er uenige i at erstatning fra ulykkesforsikringen skal følge en afgørelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring som beror på Erstatningsansvarslovens §4, idet denne ikke tager forbehold for forudbestående sygdom. Vores ulykkesforsikring dækker ikke;

- Forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom

Selskabet finder således ikke anledning til at følge en afgørelse fra AES, der er vurderet med udgangspunkt i EAL § 4 idet sagen er forelagt selskabet som en ulykkessag, der beror på selskabets ulykkesbetingelser.

Selskabet finder det bevist jf. speciallægeerklæringen, at den påviste slidgigt er medvirkende til nakkesmerterne med udstrålende hovedpine, nedsat bevægelighed i nakken og de udstrålende smerter til højre hånd, idet speciallægen beskriver at dette kan udgøre en disponerende faktor. Det følger af selskabets betingelser, at vi undtager forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom. Heri hjemles adgangen til skønsmæssige fradrag som følge af forudbestående sygdom eller forværring.

Idet speciallægen af sin erklæring anfører, at slidgigten udgør en disponerende faktor på de nuværende smerter, finder selskabet det godtgjort, at de 2 % udgør en forværring af følgerne af skade, hvorfor vi fratrækker disse jf. vores undtagelsesbestemmelse.

Henset til vedhæftede kendelse sag nr. 45.738 er denne efter selskabets opfattelse et udtryk for, at selskabet som følge af undtagelsesbestemmelserne i betingelserne, skønsmæssigt kan fratrække delvist, såfremt der kan påvises forudbestående sygdom. Da det fremgår af speciallægeerklæringen, at klagers degenerative forandringer kan udgøre en disponerende faktor på hans aktuelle tilstand, finder selskabet det således tilstrækkeligt godtgjort, at slidgigten er medvirkende til klagers varige mén. Kendelsen udtrykker ligeledes muligheden for at fratrække som følge af forudbestående, idet man i sagen har vurderet klagers mén til værende 15%, men på baggrund af klagers

slidgigt tilpligter man alene selskabet at udbetale erstatning svarende til 8% mén. Kendelsen er et udtryk for, at man ikke kan foretage en fuldstændig afvisning som følge af forudbestående slidgigt, hvilket selskabet på intet tidspunkt har fundet anledning til, men at man derimod kan fratrække skønsmæssigt som følge af forudbestående.

Dette bliver yderligere bekræftet i sag nr. 94.250, hvori Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vejledende har udtalt, 'Da der er tale om en ulykkesforsikring, bliver der ved vurderingen af det varige mén ikke kompenseres for forværring eller gener, der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold'. Ud fra denne vejledende udtalelse må selskabet konkludere, at det følger af praksis fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at man anerkender selskabets adgang til at undtage forværring eller gener der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold, såfremt dette er undtaget i betingelserne.

Det er udtrykt i "Dansk forsikringsret", s. 264 at såfremt der i relation til en ulykkesforsikring er tale om at bedømme ulykkestilfælde og sygdom som samvirkende skadesårsager, behøver man ikke nødvendigvis at nå til enten at udpege ulykkestilfælde som den bærende årsagsfaktor med den virkning at forsikringstageren får dækning fuldt ud. Man kan i stedet nå til, at ulykkestilfældet og sygdommen har været samvirkende. Det er derfor anerkendt at man som selskab kan udskille sygdom og foretage skønsmæssig nedsættelse, hvilket også finder udtryk i kendelsen AK 45.738.

Under henvisning til det i klagen anførte juridiske litteratur samt det af advokaten anførte, skal selskabet ligeledes bemærke at dette er udtryk for at man som selskab slet ikke dækker skader, såfremt der er samvirkende skadesårsag. Som tidligere beskrevet, har selskabet under hele sagsbehandlingen anerkendt skaden som et ulykkestilfælde og er ligeledes enige i bedømmelsen efter B.1.1.3, men forbeholder sig retten til at benytte undtagelsesbestemmelserne ifølge forsikringsbetingelserne, idet selskabet finder det bevist, at de 2% der er fratrasket, udgør en forværring af skaden som følge af forudbestående sygdom.

Ved selskabets stillingtagen til sagen er der særligt lagt vægt på følgende:

- Selskabets ulykkesbetingelser undtager forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom
- Ulykkesforsikringsselskabet er ikke underlagt en afgørelse der er afgjort med hjemmel i Erstatningsansvarslovens §4
- Speciallægen har angivet at den forudbestående slidgigt udgør en disponerende faktor på klagers aktuelle tilstand
- Ankenævnet for forsikring har i praksis anerkendt selskabers adgang til at undtage som følge af forudbestående sygdom
- Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har vejledende udtalt, at en ulykkesforsikring ikke kompenseres for forværring eller gener, der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold
- Juridisk litteratur udtrykker at hovedårsagslæren ikke bør finde anvendelse i tilknytning til ulykkesforsikringen men derimod princippet om samvirkende skadesårsager.

Med udgangspunkt i ovenstående har selskabet foretaget en skønsmæssig nedsættelse af méngraden med hjemmel i ulykkesbetingelserne pkt. 4.1, retslitteraturen og retspraksis fra ankenævnet."

Klagerens advokat har i brev af 11/11 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Thisted Forsikring anfører, at selskabet finder det bevist, at skaden delvist er undtaget for dækning i henhold til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1, idet speciallæge ... i speciallægeerklæringen udtaler, at 'Den ved MR-scanning påviste slidgigt i nakkehvirvler, kan udgøre en disponerende faktor både for nakkesmerter og nok især de udstrålende smerte til højre hånd'.

Det skal hertil bemærkes, at speciallægen benytter sig af formuleringen 'kan udgøre', og altså ikke udtaler sig yderligere om hverken omfanget af de degenerative forandringer, eller om disse var til stede forinden ulykken den 3. juli 2016. Det er således min klare opfattelse, at selskabet alene med henvisning til speciallægens udtalelse, om at den påviste slidgigt kan udgøre en disponerende faktor ikke har ført tilstrækkeligt bevis for, at de degenerative forandringer kan bevirke et skønsmæssigt fradrag, jf. forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1.

Thisted Forsikring anfører endvidere, at selskabet på baggrund af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings udtalelse i sag nr. 94.250 må konkludere, at det følger af praksis fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, at man anerkender selskabets adgang til at undtage forværring eller gener der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold, såfremt dette er undtaget i betingelserne. Hertil skal jeg venligst bemærke, at undertegnede ikke anfægter selskabets adgang til at undtage forværring eller gener, der skyldes forudbestående helbredsmæssige forhold, men at undertegnede derimod er af den opfattelse, at Thisted Forsikring ikke har ført det fornødne bevis for, at der var degenerative forandringer, som ville være blevet symptomgivende inden for kortere tid, hvis trafikulykken ikke var sket, hvorfor selskabet ikke er berettiget til at foretage fradrag med henvisning til forsikringsbetingelserne pkt. 4.1.

Thisted Forsikring anfører videre i sit høringssvar med henvisning til Dansk Forsikringsret, s. 264, at såfremt, der i relation til en ulykkesforsikring er tale om at bedømme ulykkestilfælde og sygdom som samvirkende skadesårsager, behøver man ikke nødvendigvis at nå til enten at udpege ulykkestilfældet som den bærende årsagsfaktor med den virkning, at forsikringstageren får dækning fuldt ud. Selskabet anfører, at man i stedet kan nå til, at ulykkestilfældet og sygdommen har været samvirkende.

Det skal hertil bemærkes, at det af Thisted Forsikring anførte er udtryk for den forsikringsretlige fordelingslære. Det følger af Henning Jønsson & Lisbeth Kjærgaards Dansk Forsikringsret, s 264, at fordelingslæren supplerer hovedårsagslæren. Det er således som udgangspunkt fortsat afgørende, at der kun tages hensyn til sygdommen som årsagsfaktor, såfremt sygdommen har nået et stadium eller har en så alvorlig karakter, at der er stor sandsynlighed for, at den forsikrede ville have lidt den samme skade, selvom der ikke var sket et ulykkestilfælde.

Endelig skal det bemærkes, at alderssvarende slidgigtsforandringer ikke er nogen sygdom i relation til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1, og at Thisted Forsikring ikke har ført det fornødne bevis for, at slidgigtsforandringerne i denne sag ikke skulle være alderssvarende."

Selskabet har i brev af 30/11 2020 til nævnet bl.a. anført:

"Klagers advokat anfører, at selskabet ikke har ført tilstrækkeligt bevis for at de degenerative forandringer, der er konstateret i speciallægeerklæringen, kan bevirke et skønsmæssigt fradrag.

Hertil skal selskabet bemærke, at det ikke alene er speciallægen, der har konstateret degenerative forandringer. Det fremgår ligeledes af statusattesten fra lægen af d. 28. juni 2017, at der er påvist degenerative forandringer af MR-scanningen.

Klagers advokat anfører i sit brev, at alderssvarende slidgigtsforandringer, ikke er nogen sygdom i relation til forsikringsbetingelsernes pkt. 4.1. Selskabet skal hertil præcisere, at det i undtagelsesbestemmelsen er angivet, at forsikringen tager forbehold for forudbestående lidelser, herunder slidgigt.

Det er tilstrækkeligt bevist i forhold til selskabets ulykkesbetingelser, som er afgørende for hvornår der kan udbetales og fratrækkes erstatning.

Klagers advokat anfører, at klagers degenerative forandringer er alderssvarende. Dette fremgår dog ikke af de lægelige akter i sagen, hvorfor det ikke bør lægges til grund at klagers degenerative forandringer er alderssvarende, idet dette ellers ville være beskrevet i erklæringen eller journalen.

Speciallægen anfører, at den degenerative slidgigt kan udgøre en disponerende faktor for både nakkesmerter og nok især de udstrålende smerter i hånden. Herved finder selskabet det tilstrækkeligt godtgjort, at de degenerative forandringer har indflydelse på klagers nuværende tilstand. Dette skal ligeledes ses i lyset af, at de påviste degenerative forandringer ikke er anført som alderssvarende og derfor må formodes at være af en mere fremskreden karakter end typisk for denne alder.

Speciallægen angiver ligeledes 'Alt i alt er det min vurdering, at skadelidtes aktuelle tilstand må betragtes som en følge af ulykkestilfældet d. 3. juli 2016, men at der er disponerende faktorer som anført'. På baggrund af denne udtalelse, sammenholdt med ovenstående redegørelse, finder selskabet det bevist, at de påviste degenerative forandringer har haft en betydning for klagers nuværende tilstand. Samtidig fastslår speciallægen i denne bemærkning, at de degenerative forandringer faktisk udgør en disponerende faktor.

Advokaten anfører endvidere at fordelingslæren er et supplement til hovedårsagslæren. Hertil skal selskabet venligst bemærke, at retslitteraturen faktisk når frem til, at fordelingslæren er den mest hensigtsmæssige idet udøvelsen af skønnet synes mest rimelige, dels for skadelidte dels for selskabet. Derudover finder fordelingslæren også anvendelse i praksis fra Ankenævnet for Forsikring jf. selskabets brev af d. 24.10.2020, hvorfor selskabets venligst skal bemærke, at det således ikke som udgangspunkt er afgørende, om sygdommen eller slidgigten har været hovedårsag til den nuværende tilstand."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Af lægevagtsepikrise af 3/7 2016 fremgår bl.a.:

"Visitationsnotat

Påkørt bagfra. Lige sket. Har nakkesm. Radikulering til høj arm. Kunne køre derfra (det kunne den anden bil ikke) – vurderes.

...

Konsultationsnotat

Ankenævnet for Forsikring

9.

95875

Hustru var chauffør i bil, der blev påkørt bagfra ved 14 tiden. Har nakkesm. Ikke været bevidsthedspåv. Smerter der stråler ud i højre arm.

...

OBJ: 136/89, P: 72. Palp. ømhed sv. specielt højre skulderåg hvor han er byldeø. Ikke perkussionsømheds sv. til nakken. Smerter ved flexion i nakken. Ikke perkussionsømheds. Ikke frakturmis-tanke."

Af statusattest for nakke af 28/6 2017 fremgår bl.a.:

"3. a) Hvornår oplyser patienten at have mærket de første symptomer? 03-07-2016

b) Hvilke symptomer? Smerter i nakken og hovedpine og svær utilpashed

...

8. Er der foretaget billeddiagnostisk undersøgelse (fx røntgen, UL, CT, MR)? Ja

Med hvilket resultat: MR af cervicalis: Diskus degenerative forandringer niveau C5/C6 et C6/C7 og Uncovertebral artrose"

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 23/1 2018 fremgår bl.a.:

"Aktuelle klager:

1. Kroniske nakkesmerter med periodisk udstråling til nakke og hoved med trykkende hovedpine, der også kan være lokaliseret bag panden. Smerterne angives med en styrke på 5 - 6 på VAS-skalaen, når de er værst.

2. Bevægelighed i nakken nedsat. Er øm i nakkemuskler og skulderåg.

3. Periodisk udstrålende smerter til højre arm, specielt indersiden af underarmen og hånden, hvor specielt den 5. finger og lidt af 4. finger kan være følelsesløse.

4. Psykisk påvirket, humøret nedsat, mindre aktiv, og der er også klager over hukommelses og koncentrationsbesvær.

...

Objektiv undersøgelse:

...

Columna cervicalis:

Der er betydelig nedsat bevægelig, således rotation højre/venstre 40/40 grader med smerteudløsning i yderstillinger. Sidefældning 20/20 grader. Ekstension/fleksion 30/30 grader. Meget øm og spændt svarende til den højresidige paravertebrale muskulatur og det højresidige skulderåg. Der er palpationsømheds af det højre nakkefeste. Den cervikale lordose noget udrettet.

...

Diagnoser:

Distorcio columna cervicalis sequelae (whiplash læsion)

Følger efter vridtraume af nakkehvirvler af piskesmældstype.

Degeneratio disci intervertebralis cervicalis

Slidgigtsforandringer i nakkehvirvler.

Resumé og konklusion:

...

Rent lægeligt har skadelidte ved ulykken den 3. juli 2016 været udsat for en ulykke, der er fuld forenelig med en piskesmældslæsion af nakkehvirvler. Der var symptomdebut i umiddelbar tilslutning til ulykken og de efterfølgende symptomer er af en type, der normalt anses for at være forenelige med en sådan skade. Trods behandling har der ikke været væsentlig fremgang i tilstan-

den og der er således et varigt mén. Den ved MR-skanning påviste slidgigt i nakkehvirvler, kan udgøre en disponerende faktor både for nakkesmerter og nok især de udstrålende smerter til højre hånd. Derimod spiller de tidligere nævnte småskader til højre hånd næppe nogen rolle for den aktuelle tilstand og det samme gælder følgerne efter den venstresidige skulderluxation. Alt i alt er det således min vurdering, at skadelidtes aktuelle tilstand må betragtes som en følge af ulykkestilfældet den 3. juli 2016, men der er disponerende faktorer som anført."

Af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings méntabel punkt B.1.1.3 fremgår:

"Middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer 10%".

Af vejledende udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring af 6/5 2020 fremgår bl.a.:

" Vurdering af varigt mén

Det varige mén er 10 procent

Vores lægekonsulent med speciale i neurokirurgi har deltaget ved vurderingen af det varige mén.

Grundlaget for vores vurdering:

- [Klageren] var den 3. juli 2016 forsædepassager i en bil, som blev påkørt bagfra af en anden bilist.
- Samme dag henvendte han sig til vagtlægen, hvor han klagede over smerter i nakken med udstråling til højre arm. Ved efterfølgende konsultation ved vagtlægen fandt man ømhed svarende til højre skulderåg ligesom der var smerter ved fleksion af nakken.
- Grundet fortsatte gener blev der foretaget røntgenundersøgelse af nakken, som ikke viste skadesfølger, og der blev således iværksat behandling med fysioterapi.
- Der var imidlertid sparsom effekt af fysioterapien, hvorfor man i 2016 foretog MR-scanning af nakken. Denne viste ingen traumerelaterede fund, men alene degenerative forandringer.

Ved vurderingen af det varige mén har vi lagt vægt på, at [klageren] klager over nakkesmerter med udstrålende hovedpine, nedsat bevægelighed i nakken, udstrålende smerter til højre arm og hånd samt kognitive gener i form af hukommelses- og koncentrationsbesvær samt nedsat humør og træthed.

Vi har lagt vægt på, at der objektivt er fundet nedsat bevægelighed i nakken.

Vi har fastsat det varige mén med udgangspunkt i vores vejledende méntabel:

Efter tabellens punkt B.1.1.3 vurderes middelsvære, daglige nakkesmerter uden eller med let bevægeindskrænkning, eventuelt med udstrålende armsmerter, og eventuelt lettere somatiske, kognitive og affektive ledsagesymptomer, til 10 procent.

Vi vurderer, at [klagerens] gener bedst kan sammenlignes med ovennævnte méntabelpunkt, svarende til et varigt mén på skønsmæssigt 10 procent.

Vi vurderer derfor, at ulykken den 3. juli 2016 har medført et varigt mén på 10 procent.

...

Lovgrundlag

Erstatningsansvarsloven, jf. bekendtgørelse af lov om erstatningsansvar.

- § 4 om varigt mén."

Af brev af 17/9 2020 fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring fremgår bl.a.:

"Aktindsigt i klagekonsulentens vurdering

Du har bedt Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) om aktindsigt i vores lægekonsulents vurdering i denne private erstatningssag.

Vi har vedlagt vores lægekonsulents vurdering, som vi har henvist til i vores udtalelse.

I har endvidere anmodet om at få kopi af den MR-scanning, som fremgår af vores grundlag for vurderingen af det varige mén.

Hertil skal vi bemærke, at vi ikke er i besiddelse af undersøgelsesbeskrivelsen, men alene har noteret os scanningsresultatet ud fra den udarbejdede speciallægeerklæring samt Statusattest til forsikring, Nakke (FP 360) som forligger i sagen. Årstallet for scanningen synes dog at være forvekslet med den foretagne MR-scanning af venstre skulder, hvilket vi skal beklage.

Vi skal i forlængelse heraf bemærke, at vi ikke har fundet det relevant at indhente undersøgelsesbeskrivelsen, da vi ikke har fundet anledning til at foretage fratræk herfor."

Af vurdering fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings lægekonsulent af 12/1 2019 fremgår:

"12 JAN 2019, ... , neurokirurgi:

lbs3 Nakkeskuldersmerter. bil 7 nakkesmerter og konc. besvær. 1as2 nakkevid 3 år tidligere. Aktuelle klager nakkesmerter med udstråling til høg, arm påvirket hukommelse og koncentration men B 1.1.3 = 10% fund på skanning efter ut ikke traume relateret (alle som er 70 har de forandringer i mere ell. mindre grad, det er om der har været symptomer før ut). Jeg mener skulderklager er forudbestående men det er ikke noget fradrag men 10%."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"4. Hvilke skader er ikke dækket

4.1 Sygdomme, forudbestående invaliditet, overbelastning m.m.

Forsikringen dækker ikke skade, som skyldes:

- sygdom
- bestående sygdom eller sygdomsanlæg
- forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom
- sygdom og udløsning af latente sygdomsanlæg, selvom sygdommen er opstået eller forværret ved en skade
- slid, overbelastning eller andre ikkepludseligt opståede skader"

Nævnet udtaler:

Klageren anmeldte den 4/7 2016, at han var blevet påkørt bagfra af en bil med 80 km/t., da han holdt stille i sin egen bil. Klageren havde efterfølgende nakkesmerter. Ved MR-scanning af nakken blev der fundet slidgigtsforandringer i nakkehvirvlerne.

Selskabet har fastsat méngraden til 8 % med henvisning til punkt B.1.1.3 i méntabellen. Selskabet har anført, at det ved fastsættelsen har foretaget et fradrag på skønsmæssigt 2% med henvisning til, at klagerens slidgigt i nakkehvirvlerne ifølge neurokirurgisk speciallægeerklæring af 23/1 2018 udgør en disponerende faktor for nakkesmerterne.

Klageren kræver, at selskabet fastsætter méngraden til 10 %. Han henviser til, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i udtalelse af 6/5 2020 i autoansvarssagen har vurderet, at klagerens gener i henhold til erstatningsansvarslovens § 4 svarer til et varigt mén på 10% efter méntabellens punkt B.1.1.3.

Klageren har blandt andet anført, at selskabet ikke kan foretage fradrag for hans degenerative forandringer, da det ikke fremgår af lægejournalen, at han forud for ulykken havde smerter i nakken, da den neurokirurgiske speciallægeerklæring ikke udtaler sig om omfanget af de degenerative forandringer, eller om disse var til stede forinden ulykken den 3/7 2016, og da sygdom – herunder degenerative forandringer – ifølge den juridiske litteratur skal have optrådt ikke blot som samvirkende årsag til en skade, men som hovedårsag til skaden.

Selskabet har blandt andet anført, at dets ulykkesforsikringsbetingelser undtager forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom, at det ikke er underlagt en udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om méngraden i henhold til erstatningsansvarslovens § 4, at den neurokirurgiske speciallægeerklæring angiver, at den forudbestående slidgigt udgør en disponerende faktor for klagerens aktuelle tilstand, og at hovedårsagslæren ifølge den juridiske litteratur ikke bør finde anvendelse i tilknytning til ulykkesforsikringer, men derimod princippet om samvirkende skadesårsager.

Af neurokirurgisk speciallægeerklæring af 23/1 2018 fremgår det blandt andet, at "Den ved MR-skanning påviste slidgigt i nakkehvirvler, kan udgøre en disponerende faktor både for nakkesmerter og nok især de udstrålende smerter til højre hånd. Derimod spiller de tidligere nævnte småskader til højre hånd næppe nogen rolle for den aktuelle tilstand og det samme gælder følgerne efter den venstresidige skulderluxation. Alt i alt er det således min vurdering, at skadelidtes aktuelle tilstand må betragtes som en følge af ulykkestilfældet den 3. juli 2016, men der er disponerende faktorer som anført".

Af forsikringsbetingelsernes punkt 4.1. fremgår, at forsikringen ikke dækker skade, som skyldes "sygdom", "bestående sygdom eller sygdomsanlæg", "forværring af følgerne af skade, som skyldes bestående eller tilstødende sygdom", "sygdom og udløsning af latente sygdomsanlæg, selvom sygdommen er opstået eller forværret ved en skade" og "slid, overbelastning eller andre ikkepludseligt opståede skader".

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at det må anses for antageliggjort, at klageren som følge af den anmeldte hændelse kan have fået varigt mén opgjort efter regelgrundlaget i ulykkesforsikringen, der svarer til en méngrad på 10 %.

Nævnet finder, at selskabet derfor skal indhente og betale for en vejledende udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvor méngraden fastsættes efter regelgrundlaget i ulykkesforsikringen.

Selskabet skal lade denne vejledende udtalelse indgå ved en fornyet stillingtagen til klagerens anmeldelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på den fremlagte udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvor méngraden er fastsat til 10 % i henhold til erstatningsansvarslovens § 4.

Som følge heraf

Ankenævnet for Forsikring

14.

95875

b e s t e m m e s :

Selskabet, Thisted Forsikring A/S, skal indhente og betale for en vejledende udtalelse fra Arbejdsmarkedets Erhvervssikring. Selskabet skal lade denne vejledende udtalelse indgå ved en fornyet stillingtagen til klagerens anmeldelse. Eventuel yderligere erstatning forrentes efter forsikringsaftalelovens § 24.

Klagegebyret tilbagebetales.

Svend Bjerg Hansen